Drodzy Uczniowie klasy 5 a

1. Proszę zapisać temat lekcji w zeszytach: **Ile prawdy jest w przysłowiach?** Otworzyć podręcznik na stronie 186 i przeczytać tekst „Przysłowiowa Polska”

2. Po zapoznaniu się z tekstem, przeczytajcie **Nową wiadomość**, dowiecie się z niej czym jest przysłowie – definicję zapiszcie w zeszytach

BOGACTWO JĘZYKA

Magdalena Jarco

Przysłowiowa Polska

Fragmenty artykułu „Wprost” 2000, numer 25

Przysłowia są mądrością narodu – uważa 90 procent ankietowanych[1] przez OBOP[2]. Najpopularniejsze to „Mądry Polak po szkodzie”. Wskazało je 17 procent respondentów[3]. Kolejne miejsca w rankingu[4] najchętniej cytowanych przysłów zajmują „Gdyby kózka nie skakała, toby nóżki nie złamała” i „Bez pracy nie ma kołaczy” – po 6 procent wskazań. Najpopularniejszym bohaterem przysłów jest koń (poświęcono mu ich aż 280), następnie głowa (270), baba (210), ksiądz (120), nos (80) i dziad (60). [...] Głównym źródłem przysłów są doświadczenie wielu pokoleń i literatura ludowa. Czerpie się je też z literatury pięknej i Biblii. Z tej ostatniej pochodzą przysłowia uniwersalne, międzykulturowe. [...]

Przysłowie to miniopowiadanie – podkreślał Julian Krzyżanowski w przedmowie do *Nowej księgi przysłów polskich*. – To najkrótszy utwór literacki – zwięzły, trafiający w sedno, niejednokrotnie rymowany [...]. W prostej formie przekazuje bardzo skomplikowane treści – dodaje prof. Marian Jurkowski. – Zwrot czy wyrażenie przysłowiowe ma podwójne znaczenie: pierwsze bardzo często bywa zapomniane, a drugie przez wieki się trzyma.

[1] *Ankietowany* – osoba, z którą przeprowadza się ankietę.
[2] *OBOP* – Ośrodek Badania Opinii Publicznej.
[3] *Respondent* – osoba ankietowana.
[4] *Ranking* – ocena osób lub rzeczy dokonana według określonych zasad.

Przydatne słowa

Jeśli ktoś trafnie uchwycił istotę problemu, znalazł właściwe rozwiązanie, mówi się, że trafił w sedno.

Przykład użycia: *Świetnie to wyjaśniłeś. Trafiłeś w sedno!*

Po przeczytaniu

1. Skąd pochodzą przysłowia? Na czym polega ich atrakcyjność?

Nowa wiadomość

Przysłowie to krótkie wypowiedzenie o znaczeniu niedosłownym, które wyraża ogólną myśl, pouczenie lub przestrogę.

Przykład:
Co dwie głowy, to nie jedna.

2. Co oznaczają przysłowia cytowane przez autorkę tekstu?

186

Przystanek historia

3. Dokończ podane przysłowia, a następnie przyporządkuj każde z nich do właściwego wyjaśnienia. Ćwiczenie wykonaj w zeszycie.

Kto pod kim dołki kopie, ? Kto późno przychodzi, ? Kto daje i odbiera, ?

- Nie należy odbierać podarowanych przez siebie rzeczy.
- Jeśli ktoś działa na cudzą szkodę, może sobie zaszkodzić.
- Kto się spóźnia, musi się liczyć z tym, że poniesie stratę.

★ 4. Zapisz w zeszycie przysłowia, które zostały przedstawione na rysunkach.

5. Którymi z podanych przysłów można podsumować opisane sytuacje?

Apetyt rośnie w miarę jedzenia, Darowanemu koniowi w zęby się nie zagląda, Strach ma wielkie oczy, Nie od razu Kraków zbudowano

- Twój przyjaciel jest bardzo niecierpliwy. Denerwuje się, że jeszcze nie nauczył się bardzo dobrze jeździć na deskorolce.
- Odczuwasz ogromną tremę przed występem na konkursie recytatorskim, a potem okazuje się, że recytowanie przed innymi nie jest takie stresujące.
- Dostajesz w prezencie rzecz, z której nie bardzo się cieszysz.
- Zdobywasz w grze dużo punktów, ale chcesz jeszcze więcej.

★ 6. Jak brzmią poprawne wersje przysłów? Popraw błędy.

Nie wszystko złoto, co się święci.
Każda myszka swój ogonek chwali.

Praca w grupie

7. Przedstawcie treść przysłów w formie rysunków, rebusów lub pantomimy.

- Zapiszcie na tablicy dziesięć znanych polskich przysłów i je ponumerujcie.
- Przygotujcie kartki z numerami przysłów.
- Każdy zespół losuje kartkę z numerem przysłowia, a następnie przedstawia jego treść w wybranej formie.
- Zadaniem pozostałych drużyn jest odgadnięcie, które przysłowie jest prezentowane.
- Wygrywa drużyna, której przysłowia zostaną najszybciej rozpoznane.

187

3. Wykonajcie w zeszytach ćwiczenie 3, 4 i 5 str. 187

Następnie dokończcie zdania i zapiszcie je w zeszycie. Pomyślcie jakie znaczenie mają zapisane przysłowia!

1. Lepszy wróbel w garści, niż.....
2. Kto pyta, ...
3. Jak Kuba Bogu, tak.....
4. Kto pod kim dołki kopie, ten.....
5. Jak sobie pościelisz, tak .....